

MAART 2012

NIEUWSBRIEF

voor ondernemende melkveehouders

Belgique - België

P.P. - P.B.

9000 Gent Masspost

BC31597

N° 1

Periodiciteit: trimestrieel - Maart - April - Mei - Erkenningsnummer: P913614 - Afgiftekantoor: GENT X

Voorwoord

2012, nog 3 jaar te gaan tot het afschaffen van de melk-quota. Reden voor zenuwachtigheid? Indien u een gezond bedrijf heeft met een goed management, hoeft die datum u geen schrik aan te jagen. Wel is zeker dat de wereldmarkt meer en meer zijn invloed zal hebben. Prijzen zullen volatiel blijven, dus boeren zullen ten alle tijden de kosten moeten beperken en goede technische resultaten moeten behalen. Er zal altijd plaats blijven voor ondernemers met passie voor hun vak.

Daarom presenteren wij jullie graag onze nieuwsbrief, in een frisse nieuwe lay-out. Ook Boehringer Ingelheim gelooft in de toekomst van de melkveehouderij in België en wij willen graag bijdragen tot het succes van jullie onderneming.

Albert Lens
Head of Animal Health België

Onze koeien
sterven te vroeg!

p2

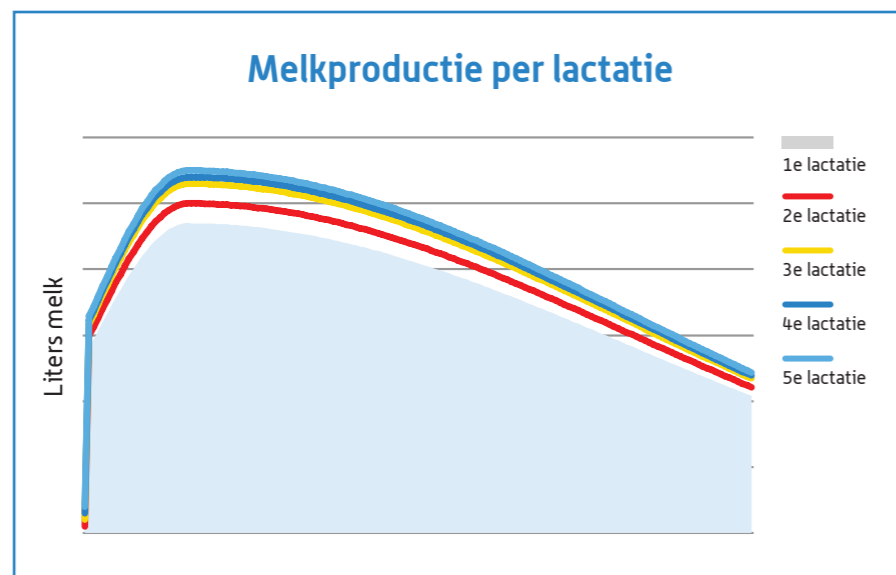

Onze koeien sterven te vroeg!

2.8
lactaties

Dit cijfer is het aantal lactaties die onze koeien in België gemiddeld meemaken.

Nochtans hebben ze op die leeftijd hun productiepotentieel bijlange nog niet bereikt. Iedere lactatie geeft een koe iets meer melk. Ze bereikt haar top pas als ze 7 jaar oud is, dus in haar 5e lactatie. Liters melk gaan verloren als de koe te vroeg afgevoerd moet worden.

GRAFIEK: Een koe bereikt haar topproductie wanneer ze 7 jaar is, dus in haar 5e lactatie.

Afvoerpercentage van de koeien die opgenomen waren in de studie	
Groep 1 (Antibioticum + langwerkende ontstekingsremmer die goed naar de uier gaat)	Groep 2 (enkel antibioticum)
16.4%	28.2%

Mastitis is een belangrijke reden voor het afvoeren van koeien. 20% van de koeien die weg moeten op een bedrijf, hebben een slechte uiergezondheid¹. Klinische mastitis verhoogt immers aanzienlijk de kans op koesterfte, onafhankelijk van het aantal episodes.

28%

Het gemiddeld vervangingspercentage in België bedraagt 28%. Volgens Jan de Keyser, specialist in economie van landbouwbedrijven, is dit kengetal een van de 3 belangrijkste parameters voor een goede cashflow op een bedrijf (zie pagina 5). Het vervangen van koeien is inderdaad duurder dan de meeste boeren zelf inschatten. De eigen opfok van vaarsen is immers zeer duur. De kost hiervan wordt geschat op 1500 tot 1800 euro per vaars.

Een baanbrekende studie²

Bij een studie naar de invloed van een ontstekingsremmer op celgetal kwamen de onderzoekers tot een onverwacht resultaat.

De koeien werden ingedeeld in 2 groepen:

Groep 1	Groep 2
Antibioticum + langwerkende ontstekingsremmer die goed naar de uier gaat	Enkel antibioticum

Bij **milde mastitis**, kreeg de ene groep een **langwerkende ontstekingsremmer** toegediend, samen met een antibioticum. De andere groep kreeg enkel het antibioticum.

De koeien in de eerste groep hadden zoals verwacht een lager celgetal na genezing van de uierontsteking. Maar er was meer. Na een jaar keerden de onderzoekers terug naar de bedrijven en vroegen er de gegevens op van de koeien die opgenomen waren in de studie. Ze merkten een opmerkelijk fenomeen op: er bleken veel meer koeien verdwenen te zijn uit groep 2 dan uit groep 1.

Om één of andere reden waren er dus minder koeien vervangen die een ontstekingsremmer hadden gekregen dan koeien die enkel behandeld waren met het antibioticum. Wat de onderzoekers nog meer verbaasde, was dat de reden van afvoeren niet altijd uiergezondheid was. Dit was nochtans de initiële reden waarom de koeien behandeld waren. De koeien uit groep 2 werden afge-

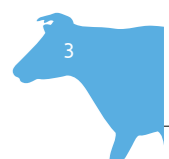
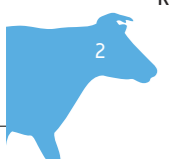
voerd voor verscheidene redenen, vaak omdat ze niet drachtig bleken. De onderzoekers stellen zelf een mogelijke **verklaring** van dit fenomeen voor, hoewel meer onderzoek hiernaar noodzakelijk is. Zij menen dat mastitis vaak optreedt gedurende de eerste 2 maanden van de lactatie. Op dat moment is het lichaam van de koe zeer onderhevig aan stress en heeft ze vaak nog andere problemen waarvoor een ontstekingsremmer zijn nut zou hebben. Door een mastitis tijdens deze maanden te behandelen met een ontstekingsremmer, behandelt men bijvoorbeeld onbewust ook een baarmoeder die licht ontstoken is. Nadien kan deze koe gemakkelijker drachtig geraken, waardoor ze meer kans heeft om op het bedrijf te mogen blijven. ■

Conclusie

Onze koeien gaan slechts 2,8 lactaties mee, waardoor ze nooit de top van hun productie bereiken. Het vervangen van dieren is duur. Het vervangingspercentage is dan ook één van de 3 belangrijkste parameters voor een bedrijf om te overleven. Door mastitiskoeien te behandelen met een ontstekingsremmer, kan men het risico op afvoeren van deze dieren drastisch verlagen.

Referentie:
1. Cijfers: Demoproject Uiergezondheid
2. McDougall et al. J. Dairy Sci (2009) 92:4421-4431

Een melkveebedrijf met 70 koeien	
Vervangingspercentage van 28%	20% van de afgevoerde koeien gaat weg omwille van slechte uiergezondheid
↓	↓
20 koeien die jaarlijks vervangen moeten worden	4 omwille van uiergezondheid
€ 36.000	€ 7.200

VEEL GESTELDE VRAGEN

” Waarop moet ik letten bij het kiezen van een ontstekingsremmer bij mastitis? ”

- **Langdurige aanwezigheid in de uier.** Een ontstekingsremmer voor mastitis zal dus steeds een wachttijd hebben. Dit is echter geen probleem, want de melk moet toch thuisgehouden worden omwille van het antibioticum.
- **Lange werkingsduur.** Om de ontsteking effectief te onderdrukken, moet de ontstekingsremmer krachtig genoeg zijn en bij voorkeur langer dan 2 dagen werken. Vraag hiervoor raad aan uw dierenarts.

” Wat is het verschil tussen een antibioticum en een ontstekingsremmer? ”

Een antibioticum doodt bacteriën. Een ontstekingsremmer is hetzelfde als een pijnstiller of koortsremmer. De ontstekingsremmer zorgt ervoor dat de eigen ontstekingsreactie minder schade veroorzaakt en de koe zich snel weer beter voelt.

Flexibel in gebruik

Diakur® plus

- **Vezels voor een natuurlijke balans in de darmflora**
- **Elektrolyten die in 3 fasen vrijkomen**
- **Optimaal energiegehalte**

Spreek erover met uw dierenarts

CASHFLOW OP EEN MELKVEEBEDRIJF... MAKKELIJK HERKENBAAR?

$$\text{Cashflow / liters melk} = \text{Rendement}$$

Recent gaf **Jan de Keyser**, directeur agrarische divisie BNP Paribas Fortis, een uiterst interessante lezing over rentabiliteit van de melkveehouderij. Hij schonk bijzonder veel aandacht aan het financieel begrip **CASHFLOW** en gaf daarbij aan dat dit de motor is om comfortabel financieel te kunnen werken.

Wat is Cashflow?

$$\text{Cashflow} = \text{Winst} + \text{Afschrijvingen}$$

$$\text{Vrije Cashflow} = \text{Cashflow} - \text{Aflossingen}$$

- Privé
- Investerings
- Sparen

De cashflow is de optelsom van de winst en de afschrijvingen. Na aftrek van de aflossingen bekom je de vrije cashflow. Dit geld is beschikbaar voor privé, investeringen en sparen. Hoe hoger de cashflow, hoe meer ruimte er is om te in-

vesteren. Afgezet tegen de hoeveelheid geproduceerde melk geeft dit kengetal een oordeel over het rendement. De afgelopen vijf jaar lag de cashflow gemiddeld op **20 eurocent per liter**.

De verschillen tussen de bedrijven zijn zeer groot. Er zit een factor twee tussen bedrijven met een goede en een zwakke cashflow.

Cashflow van de melkveebedrijven in België van 2006 tot 2011			
	Bedrijf met een zwakke cashflow	Gemiddeld bedrijf	Bedrijf met een sterke cashflow
	€0.15/ liter melk	€0.20/ liter melk	€0.30/ liter melk
Voor een melkquotum van 250.000 liter per jaar	€ 37.500	€ 50.000	€ 75.000

BNP PARIBAS FORTIS

Uw partner in agrarisch ondernemen

Praktijksituatie

Bedrijven met een ondermaatse cashflow krijgen op termijn altijd problemen met betalingsverplichtingen. Om dit op te lossen gaan sommige melkveehouders fors boven hun quotum melken. Risico op superheffing even buiten beeld gehouden, is dit niet de oplossing. De lage cashflow is het gevolg van slecht boeren en dan biedt groei geen oplossing. Meer melk maken op een verlieslatend bedrijf leidt per saldo tot nog grotere verliezen.

Het advies dat we dan geven is

- eerst de cashflow per liter melk op peil te brengen
- dan pas te groeien.

Melkveehouders hebben op de cashflow meer invloed dan ze soms denken. Het is niet enkel de melkprijs die dit bepaalt. **De basis voor een betere cashflow is zorgen voor sterke technische resultaten.**

Dat begint met **goede ruwvoederop-**

brengraten met daarbij een sterke kwaliteit. Zulk ruwvoer kan men met een goede voerefficiëntie omzetten in melk. Ook een **goed veemanagement** met veel aandacht voor de koeien is 'the key to success'.

Kan je bedrijven met een goede of slechte cashflow herkennen?

Bedrijven met een hoge cashflow

- Hebben een **krachtvoerverbruik** (inclusief bijproducten) van maximaal **25** kilo per 100 kilo melk
- Een **vervangingspercentage** dat lager ligt dan **25** procent
- Een **afkalfleeftijd** bij de vaarzen van **25** maanden.

Dus heel eenvoudig : 3 x het cijfer **25** in het vizier houden. Het zijn veehouders die niet specifiek ergens in uitblinken, maar die alles goed op orde hebben. **Vaak zijn het onopvallende bedrijven waarvan je pas in de boekhouding ziet hoe goed ze zijn.** Veehouders met een lage cashflow draaien gemiddeld een vervangingspercentage hoger dan 35 procent, een krachtvoerverbruik van 35 kilo per 100 kilo melk, een afkalfleeftijd bij de vaarzen van meer dan 27 maanden en veelal hoge machinekosten. ■

Jan de Keyser

is directeur van de agrarische divisie BNP Paribas Fortis in België. Zijn loopbaan startte in de mengvoederindustrie, om daarna bij Genes Diffusion en VRV een managementfunctie binnen de veeverbetering op te nemen. In 2007 startte hij als "Strategy Manager Agriculture" bij Fortis om vanaf 2010 de leiding van het land- en tuinbouwcenter (agrarische divisie) bij BNP Paribas Fortis waar te nemen.

HET BELGISCH ANTIBIOTICA-RAPPORT VAN 2010

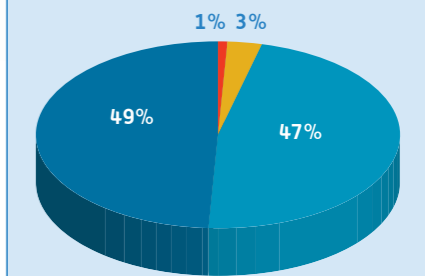
Een lichte daling

- Algemeen is er een lichte daling van 5,6% opgetreden in het gebruik van antibiotica tussen 2009 en 2010 (uitgedrukt in mg actieve stof per kg biomassa).
- Het gebruik van antibiotica onder de vorm van geneesmiddel is sterker gedaald, namelijk met 9%. Het verbruik van antimicrobiële voeremengsels via het voer is gestegen met 11,6%.

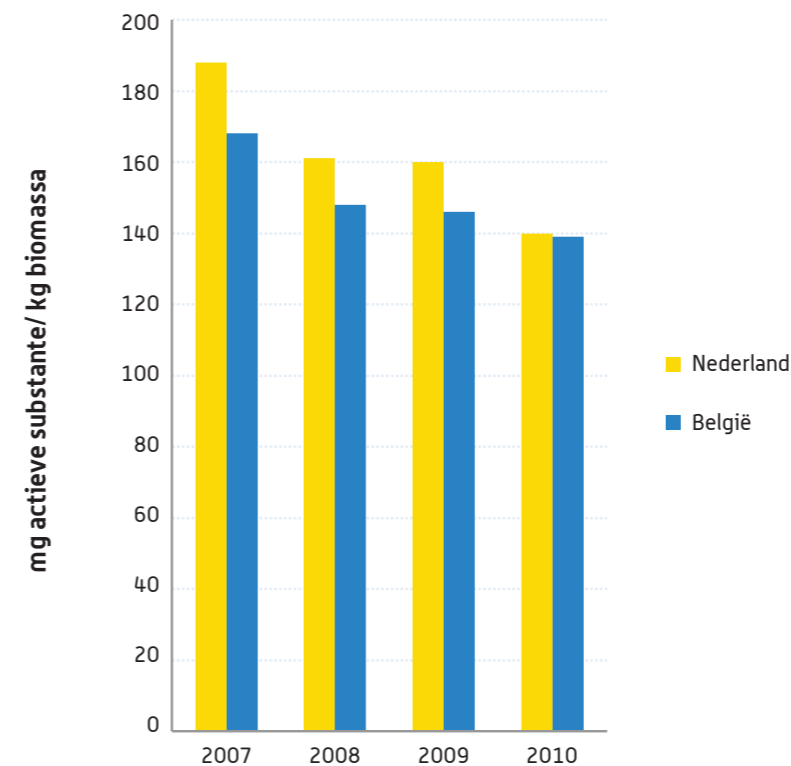
België komt daarmee op gelijk niveau met Nederland te staan, dat dankzij intensieve inspanningen, zijn antibioticacumulatie sterk heeft verminderd.

In welke mate bent u begaan met verantwoord antibioticagebruik?**Veehouders vinden verantwoord antibioticagebruik belangrijk**

Wij vroegen aan 400 melkveehouders in Vlaanderen welk belang zij hechten aan verantwoord antibioticagebruik. De resultaten waren verrassend positief. ■

- Nog nooit van gehoord.
- Wel eens van gehoord, maar het is ver van mijn bed. Het is mijn probleem niet.
- Ik probeer hiermee rekening te houden, maar economische resultaten gaan voor.
- De volksgezondheid gaat boven alles en ik vermijd antibiotica waar mogelijk.

EVOLUTIE VAN HET ANTIBIOTICAVEBRUIK IN BELGIË EN NEDERLAND SINDS 2007

GRAFIEK: Vergelijking tussen de mg actieve stof antibiotica per kg biomassa verbruikt in Nederland en in België voor de jaren 2007 tot 2010. De biomassa is het totaal aantal kg geslachte varkens, pluimvee en runderen + het aantal melkkoeien x 500 kg. (Bron: BelVetSac Rapport 2010)

Conclusie

De sensibilisering voor verantwoord antibioticagebruik heeft zijn doel niet gemist. Veehouders weten dat dit een belangrijk thema is. Er is dan ook een daling in het gebruik opgetreden, wat een gunstige evolutie is. De inspanningen zijn echter nog onvoldoende om van een echt succes te kunnen spreken. We bengelen nog steeds achteraan de Europese klas en worden zo goed als zeker ingehaald door Nederland, waar er zeer gerichte acties ondernomen werden.

dé elektronische newsletter over uiergezondheid en melkkwaliteit

Het **M-news** is de maandelijkse elektronische nieuwsbrief van het **M-team** van de Universiteit Gent. Via een korte flash geven wij melkveehouders, dierenartsen en adviseurs op regelmatige basis **praktische en objectieve informatie** mee rond **uiergezondheid en melkkwaliteit**. Kortom, het **M-news** houdt uiergezondheid als gespreksonderwerp warm!

Wenst u ook maandelijks interessant nieuws rond uiergezondheid, mastitis en melkkwaliteit gratis in uw mailbox te ontvangen? Aarzel dan niet en schrijf u vandaag nog in via onze website www.m-team.UGent.be

TOT 60% VAN DE KOEIEN HEBBEN EEN TE LAAG CALCIUMGEHALTE NA DE KALVING

Het zou fantastisch zijn te denken dat kalfziekte een probleem van vroeger is, dat veehouders het dankzij een goed voedermanagement tot een minimaal gezondheidsrisico hebben weten te beperken.

Dat blijkt echter niet het geval. In een Amerikaans onderzoek bleek dat **6% van de koeien jaarlijks kalfziekte** krijgen, ondanks een goed management van de transitieperiode.

Meer nog, men nam in deze studie bloedstalen van alle koeien na de kalving. Hieruit bleek dat 60% van de pas afgekalfde dieren in sommige kuddes een calciumgehalte hebben van lager dan 8 mg per deciliter. Dan spreekt men van hypocalcemie. Als deze hypocalcemie niet gepaard gaat met symptomen (en dus niet zichtbaar is voor de boer), spreken we van **subklinische kalfziekte**.

De subklinische kalfziekte gaat voor de boer onopgemerkt voorbij. Het dier ligt immers niet neer en heeft geen enkel ander typisch "kalfziekte"-symptoom. Door het laag calciumgehalte loopt ze echter een heel hoog risico om andere gezondheidsproblemen te krijgen, zoals

- aan de nageboorte blijven staan
- endometritis
- lebmaagverplaatsing
- mastitis
- ...

Wil u graag weten of subklinische kalfziekte in grote mate in uw kudde voorkomt?

Vraag uw dierenarts bloed te nemen van enkele dieren vlak na de kalving.

Komt subklinische kalfziekte in hoge mate voor op uw bedrijf?

Geef een calciumbolus aan alle koeien net voor het afkalven. ■

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever:

Mark Connolly

Arianelaan 16, 1200 Brussel

Realisatie:

Haisja BVBA,

Vereeckenstraat 73, 9308 Gijzegem,

T. 053-41 39 69 - F. 053-41 89 66

www.haisja.be - info@haisja.be

Hoofdredactie:

Elke Abbeloos

Met dank aan Boehringer Ingelheim,

M-Team en BNP Paribas Fortis

BOVIKALC®
 KALFZIEKTE IS TE VOORKOMEN

Spreek erover met uw dierenarts

 Boehringer Ingelheim

DE HOOGPRODUCTIEVE KOE LOOPT EEN ZEER HOOG RISICO OM KALFZIEKTE TE KRIJGEN

BOVIKALC® levert **42g calcium** per bolus. Elke calciumbolus bevat 2 bronnen van calcium: **calciumchloride** is snel beschikbaar, terwijl **calciumsulfaat** voor een langdurig effect zorgt.

